

СТАНОВИЩЕ

От: доц. д-р Катя Живкова Михайлова,
Катедра „Икономическа социология“ , УНСС
Научна специалност: Социология

Относно: конкурс за **професор** по професионално направление
3.5. Обществени комуникации и информационни науки
(Мултикултурализъм и медии),
обявен в ДВ, бр. 61 от 02.08.2022 г.

1. Информация за конкурса

Конкурсът е обявен за нуждите на Факултета по журналистика и масова комуникация при СУ „Св. Климент Охридски“, протокол на ФС № 01 от 08.09.2022 г.

Участвам в състава на научното жури по конкурса съгласно Заповед № РД-38-533/16.09.2022 на Ректора на СУ „Св. Климент Охридски“.

2. Кратка информация за кандидатите в конкурса

Конкурсът е с един кандидат – доц. д-р Светлозар Кирилов Иванов. Кандидатът е доктор по социология, доцент по журналистика и понастоящем ръководител на катедра „История и теория на журналистиката“ във ФЖМК.

Видно от представените материали за участие в конкурса, кандидатът изпълнява националните минимални изисквания за заемане на академичната длъжност професор по професионално направление 3.5. Обществени комуникации и информационни науки (Мултикултурализъм и медии).

3. Оценка на учебно-преподавателската дейност

Преподавателското портфолио на доц. д-р Светлозар Кирилов включва лекционни курсове на трите нива на висшето образование. Те са в следните предметни полета: социология и отрасловата социология на медиите, журналистиката и в частност международна журналистика, мултикултурализъм и медии.

Разработването на учебни програми за бакалавър, магистър и доктор и преподаването в областта на мултикултурализъм и медии, определям като основен принос в университетската учебно-преподавателска дейност на кандидата. Видно от представените конкурсни документи, преподаването в това поле е изцяло базирано върху системни научно-изследователски проекти и специализации на доц. д-р Светлозар Кирилов, т.е. той преподава познанието, което сам вече е достигнал.

Лекционните курсове са разработени върху мултидисциплинарна теоретико-методологическа конструкция, в която социологическата компонента е сякаш водеща. В субективен план, това е естествено следствие от образованието на кандидата. Обективно погледнато, социологията има потенциал да захрани интердисциплинарна методология, приложима към проблеми в полето на мултикултурализма и медиите.

Ще си позволя да споделя и чудесните си лични впечатления от доц. д-р Светлозар Кирилов. То беше мой преподавател (тогава главен асистент) по социология в първи семестър от обучението ми по „Журналистика“ във ФЖМК (1994-1995). Пазя още подписа му в студентската си книжка, но по-важното е, че днес прилагам социологията, която той преподаваше в моите научни изследвания и преподавателска практика. Да оставиш диря на приемственост в науката, считам за най-главно преподавателско достойнство.

4. Кратка характеристика на представените научни трудове/публикации

Характерно за кандидата и безсъмнено негово качество е пълното съответствие на преподавателската и научно-изследователската му дейност. Посочените по-горе полета на преподаване са и основни направления в изследователската му дейност. Представените научни трудове ми дават основание за следните изводи, очертаващи изследователския профил на кандидата.

По отношение на предмета на изследване ясно се вижда лична отдаденост и последователно дългогодишно търсене в полето на мултикултурализма и медиите. В същата перспектива са и последните изследвания на кандидата върху актуалната днес геополитическа констелация видима в точката „Украйна“ (студиите от 2022 *„Мариупол – информационната война“* и *„Руската изключителност – цивилизационни търсения и мека власт“*). В тях изследователят търси аспектите на *„структурното“* и *„културалното“* обяснение (дефинирани в монографията *„Дискриминирани или сами виновни“*, 2021) на сблъсъка, което е своеобразна запазена марка на методологията, която прилага.

Забележителен е системният подход, който доц. Кирилов прилага. Следвайки тезата, че в основата на мултикултурализма е отношението към другия, към другостта, той търси измерения на това отношение в различни взаимосвързани ракурси. Още през 2011 г. той дефинира основния проблем на мултикултурализма, а именно *„Защо обичаме да мразим другите?“* (студия от 2011). Студията му *„Коранът или Библията...“* от 2021 г. представлява сравнителен анализ на отношението към другия в двата религиозни светогледа. Изследванията му на образите на другия, на другостта в киното и медиите са същото търсене на отговори за обичта и омразата.

Отличителна характеристика на изследователския подход е и последователното и методически обосновано следване на принципите на интердисциплинарността. В творчеството на доц. Кирилов интердисциплинарността се вижда на нивото на теоретичното осмисляне на изследователския предмет, на нивото на методологията и методиката на изследване. Постигнато е органично преплитане на социология, социална антропология, етнология, културология, социална психология. Според мен в изграждането на интердисциплинарна рамка винаги има водеща наука. Тук тази роля е за социологията. Тя служи на изследователя при теоретичното моделиране на предмета и обекта на изследване, при методическото решение, което в неговите изследвания е характерно със съчетание на количествени и качествени методи за емпирично изследване.

Изследователските обекти на доц. д-р Светлозар Кирилов логично са носители на проблемността, свързана с горепосочения предмет. Приноси са изследванията му на ромите в България и Европа, на чернокожите в САЩ (монографията *„Дискриминирани или сами виновни“*, 2021 и множество студии и статии), на бежанците, на проституцията. Това са обекти – малцинства, доколкото са носители на различна от общоприетата норма за културност, имащи свой бит, живот и мислене, които, следвайки принципите на мултикултурализма следва да се интегрират в обществения хронотоп. Авторът посочва и изследва интеграцията като един от петте метода за съвместяване на мнозинствата и малцинствата в една обществена система (монографията *„Дискриминирани или сами виновни“*, 2021, стр. 147).

Така очертаното предметно и обектно изследователско поле попадат в сърцето на една от парещите точки на българското общество след 1989 г. – а именно ромската интеграция. Авторът пише, че *„ромската интеграция е политически неизгодна“* (монография *„Дискриминирани или сами виновни“*, 2021, стр. 153), но това не отменя множеството политически и идеологически изкушения пред изследователя, които темата води след себе си. Немалко икономически и дори корупционни изкушения също са кодирани тук. На този фон определям като безспорно достойнство на научно-изследователската дейност на доц. д-р Кирилов непоколебимото следване на най-високите принципи на обективност и научност на анализа. Видимо от резултатите, представени в конкурсните публикации, пред нас стои пример за методологически обоснован баланс на гледните точки, дадени са практически форми за толерантност и

диалог, очертани са приложими решения на всички системни обществени равнища за съвместно живеене на различни общности и групи в условия на мултикултурно общество.

5. Синтезирана оценка на основните научни и научно-приложни приноси

Приемам дефинираните от кандидата научни и научно-приложни приноси.

Като основен свой принос, кандидатът определя съпоставителното изследване на ромите в България и чернокожите в САЩ. Що се отнася до анализа на ромите, убедено смятам, че той е приносен не само като научна методология, но също и като народопознание, така необходимо днес в изграждането на *„оптимистичната теория за нашия народ“*, чиято методология още Иван Хаджийски поставя.

Според Хаджийски оптимистичната теория е научна. Доц. Кирилов спазва принципите на научността в анализите си. Още, според Хаджийски оптимистичната теория не трябва да остане сляпа за факти, които водят до негативни заключения. Смятам, че изследванията на доц. Кирилов, не само по ромската проблематика, но и другите, представени в конкурса, демонстрират рядко силно и дълбоко виждане на фактите, които могат да доведат до негативни заключения. И накрая, Хаджийски казва, че *„няма висши и нисши раси, велики и малки народи, защото величието и изостаналостта на един народ зависят от точката, която е достигнал той в общественото си развитие, защото общественото развитие на всички народи се извършва по едни и същи закони и защото никой народ не е изключен от това развитие“*¹. Същото доц. Кирилов прилага и разгръща като водещ методологически принцип в своите изследвания.

6. Основни критични бележки и препоръки

Ще поставя два въпроса към кандидата.

1. Може ли да се схематизира практически модел за ромска интеграция, който да е базиран върху взаимодействието на структурния и културален подход?

2. Каква биха били функциите на политиците и интелектуалците за реализацията на такъв модел?

¹ Хаджийски, Иван. *Оптимистична теория за нашия народ*. С., „Изток-Запад, 2002, с. 17.

7. Заключение

Качества и приносите на преподавателската и научно-изследователска работа на доц. д-р Светлозар Кирилов дават достатъчно основания да подкрепя неговата кандидатура в конкурса за заемане на академичната длъжност професор в професионално направление 3.5. Обществени комуникации и информационни науки.

20.12.2022

Доц. д-р Катя Михайлова,

Член на научното жури